

HOE ZORG JE VOOR EEN HOGE BETROKKENHEID?

“Betrokkenheid is een toestand waarin leerlingen zich bevinden wanneer ze op een intense manier met iets bezig zijn. We merken het aan hun hoge concentratie; ze zijn opgeslorpt en ‘tijdvergeten’ bezig. Hun handelingen en houding verraden een intense mentale activiteit.”

Bij betrokkenheid spelen 4 factoren een sterke rol:

- 1 **Emoties** – Hoe voel ik me?
- 2 **Interesse** – Ben ik geïnteresseerd?
- 3 **Relevantie** – Is dit belangrijk?
- 4 **Efficacy** – Kan ik dit?

Emoties – Hoe voel ik me?

1

Emoties beïnvloeden ons gedrag. Negatieve emoties zorgen ervoor dat we minder snel geneigd zijn om ons bezig te houden met nieuwe activiteiten en uitdagingen.

- Emoties die gekoppeld zijn aan **betrokkenheid** zijn: *enthousiasme, interesse, vreugde, tevredenheid, trots, levendigheid en animo.*
- Emoties die zorgen voor **vervreemding** zijn: *verveling, desinteresse, frustratie, woede, verdriet, bezorgdheid, schaamte, schuldgevoel.*

3 aspecten die een belangrijke rol spelen bij het beïnvloeden van de emoties, zijn:

- Het **energieniveau** van de leerlingen. Een levendig tempo houdt het energieniveau hoog. En af en toe bewegen is goed voor de hersenen.
- De **positieve houding** van de leerkracht. Sleutelwoorden hierbij zijn: *passie, enthousiasme en humor.*
- De mate waarin leerlingen zich **geaccepteerd** voelen. De band met klasgenoten is minstens even belangrijk als de band tussen leerlingen.

Tips

- Houd het **tempo hoog** door vaste routines en strakke overgangen
- Zorg voor **andere activiteiten** voor als **de taak klaar is**.
- Presenteer nieuwe lesstof liever in **kleine brokjes** dan in één keer.
- Zorg voor **bewegingsactiviteiten**. Dit kunnen energizers zijn die niets met de inhoud te maken hebben, maar ook bewegingen die het begrip van de leerstof verdiepen.
- Toon je eigen betrokkenheid door het delen van **persoonlijke verhalen**. Dit nodigt de leerlingen uit om naar hun eigen persoonlijke banden met het onderwerp te kijken.
- Gebruik **humor**, zoals zelfspot, grappige krantenkoppen of quotes.

Interesse – Ben ik geïnteresseerd?

2

Iemand die emotioneel betrokken is, kan toch niet meedoen omdat hij de activiteit niet interessant vindt. Interesse kun je onderverdelen in 2 soorten:

1. **Situationele interesse**. Hierbij is er verschil tussen opgewekte interesse (bijvoorbeeld door een demonstratie of een spelletje) en voortgezette interesse (als een leerling geïnteresseerd blijft).
2. **Persoonlijke interesse**.

Hoe kun je situationele interesse opwekken en vasthouden? Dat kan door:

Tips

- **Spelactiviteiten** die gericht zijn op leren. Dit kunnen activiteiten zijn met een vrijblijvend competitie-element.
- **Milde meningsverschillen**. Dit kan door werkvormen zoals een debat of een hoorzitting.
- **Opmerkelijke informatie**. Dit kan bijvoorbeeld door interessante feitjes te geven.
- **Effectieve vraagtechnieken**, zoals:
 - Kiezen van willekeurige leerlingen
 - Antwoord in tweetallen
 - Denktijd
 - Antwoordketens
 - Antwoorden in koor
 - Gelijktijdige individuele antwoorden:
leerlingen kiezen tegelijkertijd voor A, B of C

Lees meer over het stellen van *goede vragen*:

Relevantie – Is dit belangrijk?

3

De leerdoelen van school sluiten niet altijd aan bij wat de kinderen willen leren. Leerlingen vragen zich af: Is dit belangrijk? Als het antwoord op die vraag nee is, zullen ze niet betrokken zijn. Hoe kun je leerlingen het belang laten zien van de leerstof?

Tips

- Door **keuzemogelijkheden** te bieden.
- Door **cognitief complexe taken** aan te bieden, die denkkraft vereisen.
- Door te verbinden met het **dagelijkse leven** en de **ambities** van de leerlingen.
- Door te stimuleren om **kennis toe te passen**.

*Tell me and I forget
Teach me and I remember
Involve me and I learn
~ By Benjamin franklin ~*

Efficacy – Kan ik dit?

4

Als de leerling er geen vertrouwen in heeft dat hij de taak kan, dan kan hij de eerste 3 vragen wel positief beantwoord hebben, maar zal hij uiteindelijk toch niet aan de taak beginnen. Dit hangt ook af van de *mindset* van de leerling, of hij een *fixed* of een *growth mindset* heeft. Welke strategieën kun je inzetten om ervoor te zorgen dat het antwoord op deze vraag 'ja' is?

Tips

- Het volgen en bestuderen van hun **vorderingen**. Hierdoor kunnen leerlingen het verband zien tussen hun inzet en hun leerprestaties. Het stellen van **persoonlijke leerdoelen** is erg effectief.
- Het gebruiken van **effectieve verbale feedback**.
- **Goede voorbeelden** geven, bijvoorbeeld door verhalen en citaten. Een mooi citaat is die van Pablo Picasso: 'Ik doe altijd wat ik niet kan, in de hoop te leren hoe het te doen.'
- Het gesprek over **mindset** aangaan en levend houden.

Lees meer over het geven van effectieve feedback:

Alle bovengenoemde strategieën kun je onderverdelen in 2 soorten: strategieën voor het *juiste moment* en *dagelijkse strategieën*. Welke **strategieën** kan je als leerkracht **elke dag** inzetten om betrokkenheid te realiseren?

- Handhaven van een **effectief tempo**
- Tonen van **passie en enthousiasme**
- Werken aan een **positieve relatie** tussen leraar en leerling en tussen leerlingen onderling.
- Gebruiken van **effectieve verbale feedback**.

Het invoeren van deze strategieën kan één klas kan al heel krachtig zijn, maar het beste is uiteraard **een schoolbrede aanpak!**

wissel uit

- Welke strategieën herken je en zijn zichtbaar in je handelen in je klas? Licht toe.
- Welke strategieën vind je zelf belangrijk? Waarom?
- Welke strategie vind je belangrijk, maar nog lastig toe te passen?
 - Wat zou je nodig hebben om dit beter te kunnen?
- Heb je zelf nog een aanvulling op deze strategieën ?
- Waar zou je meer over willen lezen/ te weten willen komen?
- Hoe zouden we hier een schoolbrede aanpak in kunnen maken? Of is deze er al?